

Bezoekadres: Stadhuis Coolsingel 40
3011 AD Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Website: www.rotterdam.nl
E-mail: bbo@rotterdam.nl
Inlichtingen: Elly Kamp
Telefoon: 06-20248890

Portefeuillehouder: Wethouder FOHGP
Cluster: Middelen en Control
Ons kenmerk: 22bb2352

Datum: B&W 8 maart 2022

Betreft: Voorlopig rekeningresultaat 2021

Aan de Gemeenteraad

Onderwerp:

Voorlopig rekeningresultaat 2021.

Op welke gronden deze brief/Waarom nu voorgelegd?

Zoals gebruikelijk wordt u eerder dan het openbaar worden van de definitieve jaarstukken geïnformeerd over het voorlopige rekeningresultaat 2021. Het gaat hier om voorlopige cijfers aangezien de controlewerkzaamheden nog niet zijn afgerond. Eind april ontvangt u het definitieve rekeningresultaat en jaarstukken 2021.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/begroting/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

Deze brief presenteert het voorlopig rekeningresultaat 2021 afgezet tegen de laatst vastgestelde stand van de begroting 2021 (10-maandsrapportage 2021; d.d. 23 november 2021, kenmerk 21bb014559).

Toelichting:

Voorlopig financieel resultaat boekjaar 2021

Algemeen

Het financieel resultaat 2021 werd vooral beïnvloed door een aantal incidentele mee- en tegenvallers én door de effecten van de aanhoudende coronapandemie en de daarbij behorende maatregelen.

De meest omvangrijke (incidentele) financiële tegenvaller betreft de voorziening die getroffen is met het oog op het mogelijk in de toekomst moeten afwaarderen van de aandelenportefeuille deelnemingen.

De ontwikkeling van de coronacrisis heeft er enerzijds toe geleid dat er in 2021 minder activiteiten zijn uitgevoerd en anderzijds dat er minder financiële ondersteuning * is aangevraagd dan eerder gedacht. Hierdoor is onderbesteding in 2021 ontstaan. Een en ander speelt zich vooral af binnen het sociale domein.

De reeds ingediende bestemmingsvoorstellen geven aan dat de verwachting is dat de ondersteuning in 2022 of in latere jaren wordt afgewikkeld danwel alsnog wordt aangevraagd en dat activiteiten alsnog in 2022 worden uitgevoerd.

*) Vanwege de lockdown aan het einde van het jaar kon het proces rondom het verwerken van aanvragen voor financiële ondersteuning niet in alle gevallen boekhoudkundig worden afgerond binnen het verslagjaar 2021.

Voorlopig rekeningresultaat

Het voorlopig rekeningresultaat 2021, afgezet tegen de laatst vastgestelde stand van de begroting 2021 (10-maandsrapportage 2021), bedraagt - € 3,6mln (negatief). Dit voorlopige en negatieve resultaat is vooral het gevolg van incidentele tegenvallers en meevallers. Mogelijk gaat het rekeningresultaat nog gaat wijzigen naar aanleiding van de controlewerkzaamheden.

Overzicht van baten en lasten	Oorspronkelijke Begroting 2021	Bijgestelde Begroting 2021	Realisatie 2021	Afwijking
Baten exclusief reserves	3.663,0	4.087,1	4.077,4	-9,6
Lasten exclusief reserves	3.842,6	4.229,4	4.146,0	-83,4
Vennootschapsbelasting	0,8	2,2	1,6	-0,6
Reserves	180,4	144,5	66,6	-77,9
Onttrekking reserves	256,4	275,5	196,4	-79,1
Toevoeging reserves	93,7	142,2	142,3	0,1
Vrijval reserves	17,7	11,3	12,5	1,3
Saldo	0,0	0,0	-3,6	-3,6

Het rekeningresultaat is naast de incidentele tegenvaller inzake de gevormde voorziening met betrekking tot de deelnemingenportefeuille ad - € 67,0 mln ook beïnvloed door de directe danwel indirecte gevolgen van de coronacrisis. Het gaat dan vooral om onderbesteding op het gebied van financiële ondersteuning binnen het sociaal domein en om activiteiten die geen doorgang konden vinden. In totaal voor een bedrag van ca € 25 -30 mln.

Het betreft hier onder meer:

- noodsteun en subsidies aan culturele- en sportinstellingen,
- aanpak van dakloosheid (Blokhuismiddelen),
- activiteiten in het kader van openbare orde en veiligheid,
- het niet kunnen uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden vastgoed (Parkeren).

Overige omvangrijke mee en tegenvallers > € 5 mln waren:

Decembercirculaire en taakmutaties Gemeentefonds	- € 12,3 mln
OZB niet woningen	+ € 8,1 mln
Actualisatie van de voorziening pensioenen bestuurders	+ € 5,3 mln
Voorziening Schiekadeblok	- € 10,8 mln
Doorschuiven verkopen vastgoed naar latere jaren	- € 14,7 mln

WABO-leges	+ € 6,4 mln
Terugontvangen subsidies GO (Mijnkintbuurt en Urkeresingel)	+ € 6,4 mln
Meevallers bij inkomensregelingen	+ € 17,1 mln

Voor een meer uitgebreide toelichting van de verschillen tussen begroting en jaarrekening wordt naar bijlage 3 verwezen.

Bestemmingsvoorstellen

Het voorstel is om van het voorlopig rekeningresultaat voor € 57,4 mln (conform de financiële spelregels) te bestemmen in verband met co-financieringsafspraken met het Rijk, expliciete juridische verplichtingen of vanwege niet ingezette middelen Gemeentefonds met een incidenteel karakter en met het oog op de afronding van de financiële dekking rondom Koers van de Stad en het Wijkpaleis. Hiermee komt het voorlopig concernresultaat na resultaatbestemmingen uit op - € 61 mln negatief. Besluitvorming over de bestemmingsvoorstellen vindt plaats bij de behandeling van de jaarstukken 2021 (zie bijlage 2 voor een overzicht van de (voorlopige) bestemmingsvoorstellen).

Financieel effect Corona

Dankzij het steunpakket van het Rijk wordt het financiële resultaat 2021 net als in 2020 nauwelijks negatief geraakt door de coronacrisis. Dit komt overigens niet volledig tot uiting in de cijfers omdat vanwege boekhoudkundige spelregels de verwachte vergoeding van het Rijk inzake inkomstenderving Corona (€ 25 mln verwacht te ontvangen in 2022) niet in het boekjaar 2021 verantwoord mag worden.

Evenals in 2020 worden de kosten voor de GGD en de veiligheidsregio's (ca € 168 mln) volledig vergoed door het Rijk. Deze kosten liggen fors hoger dan in 2020 doordat er in 2021 een start is gemaakt met de vaccinatiecampagne en door een toename van het aantal testen. De kosten voor de Tozo uitvoeringsorganisatie (ca € 55 mln) worden eveneens vrijwel volledig door het Rijk vergoed. Daarnaast zijn de uitgaven voor Maatschappelijke Opvang (opvang dak- en thuislozen, crisisopvang, etc.) met ca € 11 mln toegenomen o.a. voor de uitbreiding opvanglocaties door de 1,5 m maatregel, extra opvangplekken vanwege grotere toestroom crisissituaties en extra kosten voor PBM. Hier staan compenserende maatregelen vanuit het rijk tegenover. Datzelfde geldt voor de ondersteuning van de cultuur en sport.

Vanwege corona en 3 lockdown perioden in 2021 is er minder winkelend publiek en is het toerisme, evenals in 2020 sterk teruggelopen. Hierdoor liggen de inkomsten van de gemeente uit parkeren en de toeristenbelasting fors lager dan normaal (ca €18 mln respectievelijk € 8 mln).

Vooruitblik

Met de gemeenteraadsverkiezingen in aantocht is dit jaar anders dan de meeste jaren. Zo is er dit jaar geen Voorjaarsnota, maar slechts een beperkte 1^e Herziening waarin de begroting technisch wordt rechtgezet. In plaats van een Voorjaarsnota zal er een nieuw coalitieakkoord worden opgesteld.

Onderdeel van de onderhandelingen voor dit akkoord is de financiële positie van de gemeente Rotterdam. Bij de start van de onderhandelingen is de precieze financiële uitgangspositie beschikbaar. Daarin wordt bijvoorbeeld rekening gehouden met de extra middelen die komen vanuit het Rijk vanwege het regeerakkoord, maar ook met de stijgende lasten voor de zorg.

Daarnaast zullen onderhandelende partijen zelf ook ambities hebben. Voor alle ambities geldt dat deze steeds meer onder druk komen te staan vanwege de situatie op de arbeidsmarkt -de organisatie wordt in toenemende mate geconfronteerd met krapte op de arbeidsmarkt- en de prijsontwikkeling van de materialen. Zoals het er nu uitziet zal dit scherpe keuzes vragen van een nieuw bestuur.

Overig

Met deze brief willen wij u tevens informeren dat twee grote woningcorporaties hebben besloten tot conversie van de erfpachtrechten van hun woningportefeuille. Het betreft vooral tijdelijke erfpachtrechten die in de periode 2030-2045 tegen het einde van de afkooptermijn aanlopen, waarna er weer canon moet worden betaald. Alternatief is omzetting naar eeuwigdurende erfpachtrechten. Dat laatste is voor de woningcorporaties de meest aantrekkelijke keuze gebleken. Dit resulteert in zeer aanzienlijke eenmalige baten voor de gemeente in 2022. Hiervan staat een deel al vast: afgerond € 193,5 mln. Voor een ander deel geldt dat er nog enige onzekerheid is over het bedrag; naar huidige inzichten gaat het om meer dan € 300 mln.

De reden voor een woningcorporatie om tot conversie over te willen gaan, is dat het aflopen van de afkooptermijn ook nu al negatieve effecten heeft op haar financiële continuïteit (de mate waarin zij in staat is om op korte en lange termijn haar bezit in stand te houden, en haar maatschappelijke opgaven uit te voeren). De waarde van het bezit neemt (ceteris paribus) af, en er moet worden gespaard voor de financiële verplichting die ontstaat. Dit beïnvloedt de ratio's die worden gebruikt ter bepaling van de financiële continuïteit van de woningcorporatie negatief. Zo neemt onder andere de leencapaciteit af, en dus ook het investerend vermogen. De huidige lage rentestand en nu nog lage sociale grondprijzen hebben eraan bijdragen dat de betrokken woningcorporaties nú willen converteren.

Met de eeuwigdurende afkoop van erfpacht doet de gemeente afstand van het recht om in de toekomst nog erfpacht te heffen. Conform wettelijke voorschriften moet de eventuele boekwaarde van de grond waarop het recht is gevestigd, worden afgeboekt. De eeuwigdurende afkoop van erfpacht wordt daarmee in feite gelijkgesteld aan de verkoop van bezit. In de Beleidsnota Investerings Rotterdam zoals deze in 2020 is vastgesteld door de Raad is vastgelegd dat "de verkoopopbrengst van bezit wordt aangewend voor het verwerven van nieuw bezit ('bezit-voor-bezit')". Ook vóór het vaststellen van deze beleidsnota was dit al het uitgangspunt. In de beleidsnota is aanvullend nog bepaald dat de verkoopopbrengst ook kan worden gebruikt voor het opvangen van een – eventuele - begrotingstegenvaller die als gevolg van de verkoop ontstaat. En dat de opbrengst, indien het publieke belang van Rotterdam daarmee is gediend en een doelmatige inzet van middelen zich hier niet tegen verzet, kan worden gebruikt voor investeringen van andere partijen, ook als deze niet tot gemeentelijk bezit leiden. Relevant in deze context is ook het algemene uitgangspunt dat structurele lasten moeten worden gedekt door structurele baten. De onderhavige conversiebaten zijn eenmalig.

Het is aan het volgende gemeentebestuur – en dus ook aan de volgende gemeenteraad - om te bepalen voor welk doel de baten worden ingezet. De huidige kaders vormen daarbij het uitgangspunt.

Het is aan het volgende gemeentebestuur om te bepalen voor welk doel de baten worden ingezet. De huidige kaders vormen daarbij het uitgangspunt.

Nog bezien moet worden of, en zo ja, welk effect deze grootschalige conversies zullen hebben op de meerjarenbegroting.

Tot slot

Met deze brief geven wij een beeld van de huidige voorlopige inzichten ten aanzien van verslagleggingsjaar 2021. Nogmaals benadrukken wij dat er een voorbehoud moet worden gemaakt bij de gepresenteerde cijfers gezien de lopende controlewerkzaamheden. In de jaarstukken 2021 wordt het definitieve beeld over 2021 opgemaakt,

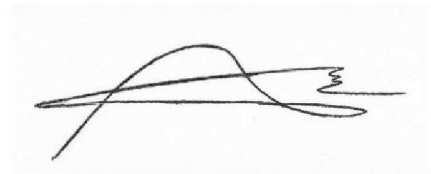
Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'R' followed by a vertical line and a small flourish at the bottom.

V.J.M. Roozen

De burgemeester,

A handwritten signature in black ink, featuring a long, horizontal, wavy line that starts with a small loop and ends with a sharp, upward-pointing flourish.

A. Aboutaleb

Bijlagen:

1. Ontwikkeling begroting 2021
2. Overzicht bestemmingsvoorstellen
3. Toelichting afwijkingen begroting en realisatie per programma

Bijlage 1: Ontwikkeling begroting 2021

Gedurende 2021 zijn er bijstellingen ten opzichte van de initiële begroting verwerkt. Het verloop van de algemene reserve voor 2021 is opgenomen in onderstaande tabel.

Verloop Algemene Reserve 2021 (in € mln)		
Stand 31-12-2020		197,0
Onverdeeld rekeningresultaat 2020	86,2	0,0
Resultaatbestemming (1 ^e herziening 2021)	-59,8	26,4
Oorspronkelijk begrote toevoeging algemene reserve		0
Oorspronkelijk begrote onttrekking algemene reserve		-78,6
Saldo mutatie 1e herziening 2021		21,0
Saldo mutatie 2e herziening 2021		62,9
Saldo mutatie 10-maandsbrief 2021		11,8
Begrote stand 31-12-2021		240,5

Het rekeningresultaat 2020 kwam uit op € 86,2 mln waarvan € 59,8 mln besteed is aan de bestemmingsvoorstellen type 1 (juridisch verplicht). Het restant van € 26,4 mln is toegevoegd aan de algemene reserve.

Bij de *eerste herziening 2021* is het verwachte resultaat per saldo met € 21 mln positief bijgesteld. Een groot deel van de positieve bijstelling betrof de actualisatie van het Gemeentefonds op grond van de verwachte ontwikkeling van de coronacrisis en de daarmee samenhangende compensatie vanuit het Rijk (€ 52 mln).

Bij de *tweede herziening 2021* werd het financieel beeld per saldo met € 62,9 mln positief bijgesteld. Dit was vooral het gevolg van:

- hogere opbrengsten OZB (€ 6 mln),
- actualisatie dividenduitkeringen deelnemingen (€ 5,1 mln),
- hogere parkeerbaten (€ 7,1 mln),
- actualisatie Grexen (€ 4,3 mln),
- coulance regeling Vastgoed (€ 4 mln),
- vrijval voorziening Zuidplas (6,8 mln).

In de *10-maandsrapportage* zijn de laatste aanpassingen van de begroting 2021 verwerkt. Hierbij is er per saldo voor een bedrag van € 11,8 mln positief gemuteerd.

De belangrijkste mutaties met een saldo-effect betroffen:

- de actualisatie van het Gemeentefonds (septembercirculaire) (€ 4,3 mln negatief),
- hogere opbrengsten GREX-en (€ 12 mln positief),
- doorschuiven van de voor dit jaar geplande verkopen vastgoed naar latere jaren (€ 7,3 mln negatief),
- bijstelling BUIG (€ 15,6 mln positief).

Bijlage 2: Overzicht verplichte bestemmingsvoorstellen (type 1)

Bestemmingsreserve	Bedrag in € * 1.000
CHV Huurdersonderhoud	€ 1.174
ZVHRR versterken dv personen met verward gedrag	€ 1.005
Compensatie Joodse gemeenschap in Rotterdam	€ 2.000
Kwaliteitsverbetering BRP	€ 170
Toeslagenaffaire Belastingen	€ 443
Achterstanden Stadsarchief	€ 75
Herinrichting Driehoeksplein	€ 95
Subsidie gebiedscommissie	€ 25
Niet gesprongen explosieven	€ 700
Bestemmingsreserve Kwaliteitsborging	€ 439
Funderingen	€ 100
Bestemmingsreserve Economiesubsidies	€ 240
NPRZ	€ 2.085
Bestemmingsreserve groot onderhoud (MJOP)	€ 2.500
Bestemmingsreserve Renovatie museum Boijmans van Beuningen	€ 2.185
Bestemmingsreserve RIM	€ 2.648
Bestemmingsreserve Nationaal Programma Rotterdam Zuid	€ 3.592
Doorlopende werkzaamheden Tozo uitvoering Rotterdam 2021	€ 3.317
Uitvoeringskosten kwijtschelding - Toeslagenaffaire	€ 812
Breed Offensief	€ 1.189
Het herinrichten van het instrument Hallo Werk zodat ook (Pro)VSO jongeren van het instrument gebruik kunnen maken.	€ 310
Bestemmingsreserve Noodfonds	€ 6.500
Bestemmingsreserve Noodfonds	€ 1.435
Bestemmingsreserve Evenementenfonds	€ 250
Bestemmingsreserve Afbouw SSC Flex (suppletieregelingen)	€ 2.000
Bestemmingsreserve Voorbereidingskosten IHP's MV	€ 255
Bestemmingsreserve Maatwerkvoorzieningen Wmo	€ 147
Bestemmingsreserve Blokhuismiddelen	€ 8.093
Bestemmingsreserve Wijkpaleis	€ 500 *
Bestemmingsreserve Vergoeding meerkosten Corona zorg	€ 1.245
Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds/ TG - Asielakkoord	€ 114
Bestemmingsreserve Taakmutaties Gemeentefonds/ TG - Asielakkoord	€ 190
Bestemmingsreserve Menselijke Maat	€ 2.281
Bestemmingsreserve Menselijke Maat	€ 312
Bestemmingsreserve Armoedebeleid	€ 5.850
Bestemmingsreserve Gemeentelijk schuldenbeleid	€ 1.989
Bestemmingsreserve Tweedelijns Wmo en Jeugdhulp	€ 200
Upgrade voor the skate!	€ 113 *
Bestemmingsreserve coulanceregeling	€ 240
Bestrijding eenzaamheid ouderen	€ 561
Totaal	€ 57.379

*) Geen verplichte bestemmingsreserve conform criteria type 1

Bijlage 3: Toelichting afwijkingen begroting en realisatie per programma**Algemene middelen**

Overzicht van baten en lasten Algemene middelen	Oorspronkelijke begroting 2021	Bijgestelde begroting 2021	Realisatie 2021	Afwijking
Baten exclusief reserves	2.187.727	2.347.142	2.341.055	-6.087
Lasten exclusief reserves	-9.263	-8.930	48.633	57.562
Vennootschapsbelasting	800	2.196	1.578	-617
Reserves	24.138	-79.171	-79.208	-37
Onttrekking reserves	92.324	25.227	25.190	-37
Toevoeging reserves	85.239	107.748	107.748	0
Vrijval reserves	17.053	3.350	3.350	0
Saldo	2.220.328	2.274.706	2.211.637	-63.069

Het voorlopig rekeningresultaat 2021 op het programma Algemene Middelen bedraagt - € 63,1 mln. Dit is enerzijds het gevolg van een hogere dotatie van € 67 mln aan voorzieningen vanwege een geraamde waardevermindering van onze deelnemingenportefeuille en van per saldo € 12,3 mln lagere baten in 2021 uit het Gemeentefonds. Anderzijds staan hier € 8,1 mln hogere OZB-baten, € 3,6 mln lagere lasten voor personeel, inhuur, ICT en vennootschapsbelasting, € 2 mln lagere externe rentelasten en € 2 mln hogere te ontvangen wettelijke rentebaten tegenover.

Beheer van de stad

Overzicht van baten en lasten Beheer van de stad	Oorspronkelijke begroting 2021	Bijgestelde begroting 2021	Realisatie 2021	Afwijking
Baten exclusief reserves	250.712	244.189	255.741	11.552
Lasten exclusief reserves	383.494	397.498	398.827	1.329
Reserves	9.298	13.079	8.928	-4.151
Onttrekking reserves	9.298	13.079	8.928	-4.151
Toevoeging reserves	600	0	0	0
Vrijval reserves	600	0	0	0
Saldo	-123.484	-140.230	-134.157	6.073

Het saldo van het programma Beheer van de Stad laat een positief saldo zien van € 6,1 mln. Voor de Afvalstoffenheffing en Bedrijfsreinigingsrecht zijn hogere opbrengsten gerealiseerd (€ 2,9 mln), onder andere als gevolg van een administratieve verbetering bij het opleggen van de aanslagen voor het Bedrijfsreinigingsrecht. Daarnaast zijn ook de opbrengsten van de leges leidingen hoger dan voorzien door de snelle aanleg van het glasvezelnetwerk (€ 1,8 mln).

Ten behoeve van het ruimen van explosieven is einde 2021 een koopovereenkomst gesloten voor een pand aan de Claes de Vrieselaan. De levering van het pand vindt echter pas in 2022 plaats. De kosten voor 2021 vallen hierdoor lager uit (€ 700) en zijn verschuiven naar 2022.

Ook is in 2021 is de financiële regelgeving omtrent de voorziening afkoop onderhoud graven gewijzigd. De eerder gevormde voorziening is hierdoor vrijgevallen (€898).

Er zijn meer kosten gemaakt voor het beheer en onderhoud gepleegd aan de slechtste categorieën wegen (- € 700). Prijsstijgingen van materiaal en arbeid zijn hier mede debet aan. Daarnaast is er sprake van additionele lasten als gevolg van werkzaamheden voor derden, zoals materiaal leveranties en baggerwerkzaamheden. Hier staan hogere baten tegenover.

Bestuur en dienstverlening

Overzicht van baten en lasten Bestuur en dienstverlening	Oorspronkelijke begroting 2021	Bijgestelde begroting 2021	Realisatie 2021	Afwijking
Baten exclusief reserves	9.756	9.894	15.958	6.064
Lasten exclusief reserves	78.709	90.369	87.060	-3.310
Reserves	-1.199	1.720	1.086	-634
Onttrekking reserves	260	3.574	3.057	-517
Toevoeging reserves	1.459	1.974	2.091	118
Vrijval reserves	0	120	120	0
Saldo	-70.152	-78.755	-70.016	8.739

Het positieve saldo op het programma Bestuur en Dienstverlening (€ 8,7 mln) is vooral veroorzaakt door een vrijval van de voorziening pensioenen bestuurders (€ 5,2 mln) en het doorschuiven naar 2022 van de financiële compensatie voor het Joods rechtsherstel (€ 2 mln). Daarnaast is het participatiebudget voor bewoners met € 1,8 mln onderbested en zijn de netto legesopbrengsten € 1,3 mln hoger dan geraamd. De laatste twee aspecten zijn vooral het gevolg van de overheidsmaatregelen en latere versoepelingen rondom de Corona pandemie.

Cultuur, sport en recreatie

Overzicht van baten en lasten Cultuur, sport en recreatie	Oorspronkelijke begroting 2021	Bijgestelde begroting 2021	Realisatie 2021	Afwijking
Baten exclusief reserves	5.436	10.377	10.359	-19
Lasten exclusief reserves	242.339	270.423	255.639	-14.784
Reserves	6.889	16.072	14.329	-1.743
Onttrekking reserves	6.889	15.397	12.679	-2.718
Toevoeging reserves	0	4.565	4.565	0
Vrijval reserves	0	5.240	6.215	975
Saldo	-230.013	-243.974	-230.952	13.022

Het positieve saldo op het programma Cultuur, sport en recreatie (€ 13,0 mln) is voor de helft (€ 7,6 mln) veroorzaakt door resterende middelen Noodsteun aan culturele- en sportinstellingen. De noodsteun is lager uitgevallen dan gedacht en daarnaast was het proces van aanvragen van Noodsteun, naar aanleiding van de nieuwe Corona-maatregelen vanaf november 2021, ten tijde van de het opmaken van jaarrekening 2021 nog niet afgerond.

Bovendien loopt de uitwerking van de sporen 'vliegwielen voor herstart van de cultuursector' en 'ondersteuning van de transitie naar een weerbaarder, wendbaarder en flexibeler cultuursector' uit het advies van de Denktank New Deal grotendeels door naar 2022.

Een aantal reguliere subsidies aan culturele instellingen, partners en evenementen zijn gedurende 2021 verlaagd omdat vanwege Corona de prestatie niet kon worden geleverd (bijvoorbeeld het niet doorgaan van een evenement). Daarnaast is de definitieve vaststelling 2020 lager uitgevallen. In totaal resulteert dit in een positief saldo in de jaarrekening 2021 van ongeveer € 1,5 mln.

Na het opmaken van de eindafrekening leidden de lagere kosten voor het Songfestival tot een extra vrijval van € 1 mln (naast de € 3 mln, die reeds bij de 10-maandsrapportage is vrijgevallen).

Economische zaken

Overzicht van baten en lasten Economische zaken	Oorspronkelijke begroting 2021	Bijgestelde begroting 2021	Realisatie 2021	Afwijking
Baten exclusief reserves	3.021	2.564	2.363	-201
Lasten exclusief reserves	37.126	37.085	32.455	-4.631
Reserves	3.828	2.326	1.502	-824
Onttrekking reserves	3.828	2.776	1.952	-824
Toevoeging reserves	0	450	450	0
Saldo	-30.276	-32.195	-28.590	3.606

Het saldo van het programma Economische zaken bedraagt € 3,6 mln. positief. De afwijkingen die zijn ontstaan, hebben voornamelijk betrekking op incidentele/tijdelijke beschikbaar gestelde middelen vanwege de Herstel- en vernieuwingsagenda, zoals:

- Maakindustrie (€ 634): de interesse van maakbedrijven om zich te vestigen in Rotterdam was in 2021 niet zo dringend als eerdere signalen deden vermoeden.
- Implementatie vitale kernenaanpak (€ 581): de aanpak in de gebieden en in de gouden driehoek vergen inzet van retailers, vastgoedeigenaren en de gemeente. Het afgelopen jaar is vooral gewerkt aan samenwerken en voorbereiden.
- Herstel aantrekkingskracht binnenstad (€ 973).

Maatschappelijke ondersteuning

Overzicht van baten en lasten Maatschappelijke ondersteuning	Oorspronkelijke begroting 2021	Bijgestelde begroting 2021	Realisatie 2021	Afwijking
Baten exclusief reserves	19.633	23.358	25.066	1.708
Lasten exclusief reserves	216.319	248.626	239.295	-9.332
Reserves	0	6.821	4.921	-1.900
Onttrekking reserves	0	6.821	4.921	-1.900
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Saldo	-196.686	-218.448	-209.308	9.140

Het saldo van dit programma is € 9,1 mln positief.

Als gevolg van het grillige verloop van de Coronapandemie in 2021 zijn diverse activiteiten en projecten in het kader van Nieuw Rotterdams Welzijn (NRW), Informele zorg en ondersteuning en Masterplan Ouderen niet of in afgeslankte vorm doorgegaan.

Uiteindelijk zijn de bestemmingsreserves Masterplan ouderen en Maatschappelijke Participatie gebieden hierdoor niet onttrokken. Per saldo is er sprake van een voordeel van € 3,7 mln.

Op het terrein van Jeugd zijn er minder uitgaven geweest in verband met terugvordering van subsidies uit voorgaande jaren en het niet of in mindere mate doorgaan van activiteiten in 2021. Het positief resultaat op Jeugd bedraagt € 1,3 mln.

Door het grillige verloop van de Coronapandemie in 2021 is door houders van de Rotterdampas minder gebruik gemaakt van de pas, terwijl de verkoop van de Rotterdampas wel op peil is gebleven. Per saldo is er sprake van een voordeel van € 1,4 mln.

Door de coronamaatregelen was er minder fysiek contact mogelijk met Rotterdammers met schulden. Dit bemoeilijkt het opbouwen van vertrouwen en vervolgens het doorgeleiden naar een passend traject (bijvoorbeeld. KBR). Er zijn hierdoor minder trajecten gestart dan aanvankelijk gedacht. De verwachting is dat door corona er meer Rotterdammers met schulden zijn en dat dit als de versoepelingen zich doorzetten ook meer zichtbaar wordt. Om daar op voorbereid te zijn is een bestemmingsreserve van € 1,9 mln aangevraagd waaruit we activiteiten op het gebied van armoede en schulden in 2022 kunnen dekken. Concreet doen wij u hiervoor een voorstel tot ophoging van het subsidiekader van de regeling 'Armoede- en Schuldenaanpak Rotterdam 2020 – 2022' dat gelijktijdig met de bestemmingsvoorstellen jaarrekening 2021 in de raad voorligt.

Onderwijs

Overzicht van baten en lasten Onderwijs	Oorspronkelijke begroting 2021	Bijgestelde begroting 2021	Realisatie 2021	Afwijking
Baten exclusief reserves	66.564	70.799	65.771	-5.029
Lasten exclusief reserves	201.219	206.977	199.692	-7.285
Reserves	290	164	139	-25
Onttrekking reserves	225	225	200	-25
Toevoeging reserves	0	126	126	0
Vrijval reserves	65	65	65	0
Saldo	-134.365	-136.014	-133.782	2.231

Het programma Onderwijs laat een positief resultaat zien van € 2,2 mln in de jaarrekening.

In 2021 was het voor een aantal activiteiten van Onderwijsbeleid, zoals overgangsmomenten, burgerschap en arbeidsmarkt niet mogelijk om het gehele programma uit te voeren, aangezien fysieke uitwisselingsmomenten vanwege Corona geen doorgang konden vinden (€ 1,0 mln).

Voor Onderwijshuisvesting zien we een toename van tijdelijke huisvesting door de start van meer bouwprojecten. Daartegenover staat dat door een toename van het aantal bouwprojecten minder is uitgegeven aan spoedaanvragen. Tenslotte zit er een positief resultaat op schades aan schoolgebouwen, verzekeringen en belastingen voor in gebruik genomen scholen. Het totaalresultaat op onderwijshuisvesting is € 1,3 mln positief.

Openbare orde en veiligheid

Overzicht van baten en lasten Openbare orde en veiligheid	Oorspronkelijke begroting 2021	Bijgestelde begroting 2021	Realisatie 2021	Afwijking
Baten exclusief reserves	12.343	20.968	18.823	-2.144
Lasten exclusief reserves	158.990	168.357	164.895	-3.463
Reserves	0	25	17	-8
Onttrekking reserves	0	25	17	-8
Saldo	-146.647	-147.365	-146.054	1.311

Het saldo op het programma Openbare orde en veiligheid van €1,3 mln is vooral bepaald door een positief resultaat op de programmalasten (inclusief Inkoop en uitbestede werkzaamheden) (€3,5 mln). Vanwege de Coronapandemie zijn meerdere geplande uitgaven niet en/of in beperkte mate gerealiseerd dan eerder was voorzien. Ook de baten zijn mede door Corona lager uitgevallen. Hiernaast is er gestuurd op een onderschrijding van het materieel budget om de overschrijding op personeel (- € 1,1 mln) te kunnen compenseren. Tenslotte was een bijstelling op de FLO (functioneel leeftijdsontslag) -bijdrage (- €409) noodzakelijk. De kosten voor de FLO bij VRR (Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond) vielen hoger uit dan verwacht en deze overschrijding dient, conform de afspraken, gecompenseerd te worden door de deelnemers, waaronder Rotterdam.

Overhead

Overzicht van baten en lasten Overhead	Oorspronkelijke begroting 2021	Bijgestelde begroting 2021	Realisatie 2021	Afwijking
Baten exclusief reserves	6.126	11.331	13.525	2.194
Lasten exclusief reserves	462.716	466.894	471.649	4.754
Reserves	810	-4.478	-4.899	-421
Onttrekking reserves	810	2.026	1.605	-421
Toevoeging reserves	0	7.504	7.504	0
Vrijval reserves	0	1.000	1.000	0
Saldo	-455.780	-460.041	-463.022	-2.981

Het saldo van het programma Overhead bedraagt € 3 mln nadelig. Het taakveld Activering Overhead heeft een negatief resultaat van € 5,3 mln omdat de personele inzet voor investeringen en grondexploitatie lager was dan geraamd. Het taakveld Clusterondersteuning komt uit op een negatief resultaat van € 4 mln, met name door overschrijding van de programma's Beheer van de Stad en Maatschappelijke Ondersteuning.

De taakvelden Concernondersteuning, Audits&Control, Van Werk naar Werk en Verzekeringen hebben samen per saldo een positief resultaat van € 6,3 mln vanwege een positief resultaat op de verzekeringsportefeuille, lagere huisvestingskosten en lagere personele lasten door niet ingevulde vacatureruimte.

Stedelijke inrichting en ontwikkeling

Overzicht van baten en lasten Stedelijke inrichting en ontwikkeling	Oorspronkelijke begroting 2021	Bijgestelde begroting 2021	Realisatie 2021	Afwijking
Baten exclusief reserves	281.220	324.340	293.470	-30.870
Lasten exclusief reserves	394.542	458.037	387.775	-70.262
Reserves	84.855	122.506	72.824	-49.682
Onttrekking reserves	91.267	135.150	85.468	-49.682
Toevoeging reserves	6.412	14.119	14.119	0
Vrijval reserves	0	1.475	1.475	0
Saldo	-28.468	-11.192	-21.481	-10.290

Het saldo van het programma Stedelijke inrichting en ontwikkeling bedraagt € 10,3 mln. negatief. Dit wordt veroorzaakt door lagere vastgoed baten vanwege het doorschuiven van verkopen naar latere jaren en door lagere baten uit erfpachtconversies. Met betrekking tot het Schiekadeblok is een voorziening getroffen. Tegenover deze posten staat een voordelig resultaat behaald op Wabo-leges, terugontvangen subsidies Mijnkintbuurt en Urkersingel en een incidentele baat als gevolg van verkoop grond Feyenoord City.

Verkeer en vervoer

Overzicht van baten en lasten Verkeer en vervoer	Oorspronkelijke begroting 2021	Bijgestelde begroting 2021	Realisatie 2021	Afwijking
Baten exclusief reserves	159.886	166.953	166.412	-540
Lasten exclusief reserves	172.020	159.424	141.375	-18.049
Reserves	51.345	35.620	22.706	-12.914
Onttrekking reserves	51.345	35.620	22.706	-12.914
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Saldo	39.211	43.149	47.744	4.595

Het saldo van het programma Verkeer en vervoer bedraagt € 4,6 mln voordelig. Dit is vooral veroorzaakt door hogere parkeerbaten van € 1,3 mln en een positief resultaat van € 6,4 mln door lagere onderhoudskosten van parkeergarages en onderbesteding op diverse projecten zoals Fietsparkeren, Verkeerslichtenbeheer, Verkeersmanagement, Verkeersveiligheidsbeleid en Deelmobiliteit. Daar staat tegenover dat een nadeel van € 3,1 mln. is opgetreden door een geschil met de Belastingdienst over de teruggave van de btw voor vrij reizen van AOW-gerechtigden over de jaren 2016 tot 2021. Op grond van de verslaggevingsregels is hier een voorziening voor getroffen.

Volksgezondheid en zorg

Overzicht van baten en lasten Volksgezondheid en zorg	Oorspronkelijke begroting 2021	Bijgestelde begroting 2021	Realisatie 2021	Afwijking
Baten exclusief reserves	32.253	196.995	210.782	13.786
Lasten exclusief reserves	692.915	907.645	916.885	9.240
Reserves	0	22.702	22.495	-207
Onttrekking reserves	0	23.902	23.695	-207
Toevoeging reserves	0	1.200	1.200	0
Saldo	-660.662	-687.948	-683.608	4.340

De onderbesteding op het programma is € 4,3 mln. Het programma bestaat uit de onderdelen Zorg volwassenen, Jeugd en Volksgezondheid.

Volwassenen

Dit onderdeel kent een onderbesteding van € 2,0 mln. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door een onderbesteding van € 8,0 mln op de aanpak dak- en thuisloosheid, waarvoor een bestemmingsvoorstel wordt gedaan, zodat deze middelen voor 2022 beschikbaar blijven (cf. aankondiging in de 10-maandsrapportage). Anderzijds is er een overbesteding op de maatschappelijke opvang van € 5,0 mln grotendeels als gevolg van extra kosten om te voldoen aan de RIVM-maatregelen vanwege Corona.

De hiervoor ontvangen Rijkscompensatie is eind vorig jaar ontvangen en wordt verantwoord onder de algemene middelen. Tot slot is in 2021 voor € 0,5 mln een groter beroep gedaan op woningaanpassingen (vanwege aanzuigende werking abonnementstarief eigen bijdrage Wmo) en is voor € 0,9 mln minder eigen bijdragen Wmo ontvangen (met name vanwege hogere uitstroom naar de Wlz).

Jeugd

Het Rijk heeft voor 2021 € 23,5 mln beschikbaar gesteld voor aanpak problematiek jeugdzorg. Bijna negentig procent van dit bedrag kon met de nodige inspanning dit jaar worden ingezet. Een deel van het geld is pas bij de septembercirculaire beschikbaar gekomen, waardoor er nog onvoldoende tijd en capaciteit was in 2021 om dit nog te besteden, waardoor een onderbesteding is van € 1,9 mln.

Volksgezondheid

Het deel volksgezondheid kent een kleine onderbesteding van € 0,4 mln, veroorzaakt door een lagere subsidie afrekening voor het CJG over 2020 en het moeten afschalen van de dienstverlening ten behoeve van de bestrijding van de Corona pandemie.

Werk en inkomen

Overzicht van baten en lasten Werk en inkomen	Oorspronkelijke begroting 2021	Bijgestelde begroting 2021	Realisatie 2021	Afwijking
Baten exclusief reserves	628.340	658.154	658.112	-43
Lasten exclusief reserves	811.474	826.955	801.829	-25.126
Reserves	129	7.108	1.714	-5.394
Onttrekking reserves	129	11.641	5.951	-5.690
Toevoeging reserves	0	4.533	4.533	0
Vrijval reserves	0	0	296	296
Saldo	-183.006	-161.693	-142.003	19.689

Het saldo op het programma bedraagt € 19,7 mln. Dit wordt veroorzaakt doordat er voor € 25 mln minder lasten zijn gemaakt dan begroot. Hierdoor is ook minder onttrokken aan de diverse bestemmingsreserves (€ 5,4 mln).

Het positieve saldo is vrijwel volledig het gevolg van meevallers in het taakveld Inkomensregelingen (€ 17,1 mln). De grootste meevallers op dit taakveld zijn een lagere benodigde voorziening voor dubieuze debiteuren, een positief saldo op de Tozo- regelingen en lagere uitgaven voor uitkeringen en loonkostensubsidies (BUIG).